Čtvrtek 9. června 2022

P9_TA(2022)0243

Ohrožení práva na umělé přerušení těhotenství na celosvětové úrovni: možné zrušení práva na umělé přerušení těhotenství Nejvyšším soudem v USA

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 9. června 2022 o ohrožení práva na umělé přerušení těhotenství na celosvětové úrovni: možné zrušení práva na umělé přerušení těhotenství Nejvyšším soudem v USA (Dokument 2022/2665(RSP))

(2022/C 493/12)

Evropský parlament,

— s ohledem na Mezinárodní pakt o občanských a politických právech z roku 1966,

— s ohledem na Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech z roku 1966,

— s ohledem na Úmluvu o odstranění všech forem diskriminace žen z roku 1979,

— s ohledem na Mezinárodní úmluvu o odstranění všech forem rasové diskriminace z roku 1965,

— s ohledem na Úmluvu OSN o právech dítěte z roku 1989,

— s ohledem na Úmluvu proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání z roku 1984,

— s ohledem na Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením přijatou v roce 2006,

— s ohledem na cíle udržitelného rozvoje OSN dohodnuté v roce 2015, a zejména na cíle 1, 3 a 5 týkající se ukončení chudoby, dobrého zdraví a blahobytu a rovnosti žen a mužů,

— s ohledem na Pekingskou akční platformu z roku 1995 a na výsledky jejích hodnotících konferencí,

— s ohledem na Mezinárodní konferenci o populaci a rozvoji (ICPD) konanou v roce 1994 v Káhiře a na její akční program a na výsledky hodnotících konferencí,

— s ohledem na summit v Nairobi v roce 2019 na téma Mezinárodní konference o populaci a rozvoji (ICPD+25): Urychlení příslibů, a na závazky zúčastněných stran v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví a práv,

— s ohledem na informační sérii Úřadu vysokého komisaře OSN pro lidská práva (OHCHR) o sexuálním a reprodukčním zdraví a právech z roku 2020,

— s ohledem na Evropskou úmluvu o lidských právech z roku 1950,

— s ohledem na pokyny Světové zdravotnické organizace (WHO) z roku 2015 nazvané „Bezpečně prováděný potrat: technické a politické pokyny pro systémy zdravotní péče“,

— s ohledem na pokyny WHO ze dne 8. března 2022 nazvané „Pokyny pro péči v souvislosti s umělým přerušením těhotenství“,

— s ohledem na prohlášení Úřadu vysokého komisaře OSN pro lidská práva ze dne 14. září 2021 nazvané „Odborníci OSN odsuzují další útoky proti právu na bezpečnou interrupci a spoluúčast Nejvyššího soudu“,

— s ohledem na zprávu Populačního fondu OSN (UNFPA) o stavu světové populace z března 2022 nazvanou „*Seeing the Unseen: The case for action in the neglected crisis of unintended pregnancy*“ (Vidět neviditelné: Potřeba opatření v zanedbávané krizi nechtěného těhotenství),

— s ohledem na zprávu Pew Research Center ze dne 6. května 2022 nazvanou „*America's Abortion Quandary*“ (Americké rozpaky z potratů),

— s ohledem na ústavu Spojených států amerických,

— s ohledem na rozsudek v případu Roe v. Wade, 410 US 113 (1973),

— s ohledem na původní návrh většinového stanoviska Nejvyššího soudu Spojených států č. 19-1392 ([1]) z února 2022, který napsal soudce Samuel Alito k případu Thomas E. Dobbs, státní zdravotní úřední ministerstva zdravotnictví státu Mississippi, a další v. Jackson Women's Health Organization, a další a který v květnu 2022 unikl do tisku,

— s ohledem na senátní návrh zákona č. 8 (SB 8) a související návrh zákona Sněmovny reprezentantů č. 1515 (HB 1515) v Texasu „týkající se potratů, včetně potratů po zjištění srdečního tepu nenarozeného dítěte, povolující soukromoprávní občanskoprávní žalobu“ ze září 2021,

— s ohledem na Úmluvu Rady Evropy z roku 2014 o předcházení násilí páchanému na ženách a domácímu násilí a boji proti němu,

— s ohledem na článek 2 Smlouvy o Evropské unii,

— s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie z roku 2009 (dále jen „Listina“),

— s ohledem na své usnesení ze dne 7. října 2021 o právních předpisech souvisejících s umělým přerušením těhotenství v americkém státě Texas ([2]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 24. června 2021 o stavu sexuálního a reprodukčního zdraví a práv v EU v rámci zdraví žen ([3]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 11. listopadu 2021 o prvním výročí de facto zákazu interrupcí v Polsku ([4]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 13. února 2019 o odmítavých reakcích vůči ženským právům a rovnosti žen a mužů v EU ([5]),

— s ohledem na akční plán EU pro rovnost žen a mužů a posílení postavení žen v rámci vnější činnosti EU na období 2021–2025 (GAP III),

— s ohledem na své usnesení ze dne 11. února 2021 o budoucích výzvách v oblasti práv žen v Evropě: více než 25 let po Pekingské deklaraci a akční platformě ([6]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 5. května 2022 o dopadu války proti Ukrajině na ženy ([7]),

— s ohledem na čl. 132 odst. 2 jednacího řádu,

([1]) https://www.politico.com/news/2022/05/02/supreme-court-abortion-draft-opinion-00029473
([2]) Úř. věst. C 132, 24.3.2022, s. 189.
([3]) Úř. věst. C 81, 18.2.2022, s. 43.
([4]) Úř. věst. C 205, 20.5.2022, s. 44.
([5]) Úř. věst. C 449, 23.12.2020, s. 102.
([6]) Úř. věst. C 465, 17.11.2021, s. 160.
([7]) Přijaté texty, P9_TA(2022)0206.

Čtvrtek 9. června 2022

A. vzhledem k tomu, že podle WHO jsou potraty nezbytnou součástí komplexních zdravotnických služeb a že přibližně 45 % všech interrupcí je nebezpečných, přičemž 97 % z nich se provádí v rozvojových zemích ([8]); vzhledem k tomu, že podle údajů UNFPA ([9]), dochází každoročně k 121 milionům nechtěných těhotenství, z nichž více než 60 % končí interrupcí; vzhledem k tomu, že v posledních letech měli odpůrci sexuálního a reprodukčního zdraví a práv a autonomie žen významný vliv na vnitrostátní právní předpisy a politiku a že na celosvětové úrovni, mimo jiné v několika členských státech, byly přijaty regresivní iniciativy; vzhledem k tomu, že k tomuto trendu opět omezovat právo žen na potrat, který se projevuje po celém světě, přispívá i vzestup krajní pravice;

B. vzhledem k tomu, že Výbor pro odstranění diskriminace žen konstatoval, že kriminalizace interrupcí nemá odrazující účinek; vzhledem k tomu, že tam, kde je potrat kriminalizován a podléhá zákonným omezením, nemají všechny ženy podle informací pracovní skupiny OSN pro diskriminaci žen a dívek možnost bezpečného přerušení těhotenství vzhledem ke své socioekonomické situaci a interrupce se tak stává výsadou socioekonomicky zvýhodněných žen, zatímco ženy s omezenými prostředky jsou nuceny uchylovat se k nebezpečným a tajným potratům, které ohrožují jejich život a zdraví; vzhledem k tomu, že podle WHO je „podíl nebezpečných interrupcí výrazně vyšší v zemích s velmi restriktivními zákony o potratech než v zemích, v nichž jsou tyto zákony restriktivní méně“ ([10]);

C. vzhledem k tomu, že nebezpečné interrupce jsou hlavní příčinou úmrtí a nemocí matek, kterým lze předcházet; vzhledem k tomu, že nedostatečný přístup k bezpečné a legální potratové péči je kritickým problémem veřejného zdraví a lidských práv; vzhledem k tomu, že zákaz interrupcí, který nutí ženy vyhledávat nebezpečné a tajné potraty, vede ke zvýšené mateřské úmrtnosti a nemocnosti;

D. vzhledem k tomu, že Nejvyšší soud USA vytvořil precedens v přelomovém případu Roe v. Wade (1973), později potvrzený v případech Planned Parenthood v. Casey (1992) a Whole Woman's Health v. Hellerstedt (2016), který v USA zaručuje ústavní právo na legální potrat před životaschopností plodu; vzhledem k tomu, že nedávno uniklý původní návrh většinového stanoviska Nejvyššího soudu, jehož autorem je soudce Samuel Alito v případu Thomas E. Dobbs, State Health Officer of the Mississippi Department of Health v. Jackson Women's Health Organization, by zrušil rozsudek Roe v. Wade a zvrátil ústavní práva v USA; vzhledem k tomu, že se očekává, že Nejvyšší soud vydá konečné rozhodnutí do konce června 2022; vezmeme-li v úvahu, jaké možnosti rozhodnutí má Nejvyšší soud k dispozici, představuje uniknuvší návrh stanoviska z hlediska práva na potrat nejhorší možný výsledek, neboť umožňuje státům zakázat potrat v kterémkoli stadiu těhotenství a otevírá možnost úplného zákazu, což by ženy a dívky v USA zbavilo ochrany, kterou jim poskytují stávající práva;

E. vzhledem k tomu, že rozhodnutí Nejvyššího soudu, které by mohlo zrušit rozsudek Roe v. Wade, by ovlivnilo životy žen a dívek v celých Spojených státech a že škodlivé důsledky by nejvíce pocítily osoby nacházející se v obtížné situaci; vzhledem k tomu, že pokud by byl rozsudek Roe v. Wade zrušen, mohlo by to mít negativní dopad i na ostatní práva v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví; vzhledem k tomu, že omezení nebo zákaz práva na potrat v USA by měly nepřiměřený dopad na chudé ženy, zejména na rasově diskriminované ženy, včetně černošek, hispánských žen a žen z řad původního obyvatelstva, jakož i na ženy z venkovských oblastí, LGBTIQ osoby, ženy se zdravotním postižením, mladistvé, legální i nelegální migrantky a domácnosti s jedním rodičem, v jejichž čele stojí žena; vzhledem k tomu, že veřejné služby související s potraty mohou zajistit všeobecný přístup k bezpečné a legální interrupci pro všechny ženy, včetně těch, které se nacházejí v tísnivé socioekonomické situaci;

([8]) https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/abortion
([9]) Zpráva UNFPA o stavu světové populace, *Seeing the Unseen*: *The case for action in the neglected crisis of unintended pregnancy* (Vidět neviditelné: Potřeba opatření v zanedbávané krizi nechtěného těhotenství) z března 2022.
([10]) https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/abortion

F. vzhledem k tomu, že uniklý návrh stanoviska navazuje na usilovné snahy o omezení a zákaz potratů v USA na úrovni jednotlivých států, které se objevují v posledních letech, a vzhledem k tomu, že od roku 2011 bylo ve státech USA přijato téměř 500 zákonů omezujících přístup k potratům; vzhledem k tomu, že omezení přístupu k potratům bude nutit ženy, zejména pokud nemají prostředky nebo informace, cestovat na velké vzdálenosti, donosit plod proti své vůli nebo provádět nebezpečné domácí potraty, což je rovněž vystaví riziku trestního stíhání;

G. vzhledem k tomu, že v Texasu byl nedávno schválen tzv. senátní návrh zákona č. 8 (Senate Bill 8, SB 8), který zakazuje potraty po zahájení srdeční aktivity plodu, tj. přibližně po šestém týdnu těhotenství, bez výjimek v případě znásilnění, incestu nebo poškození plodu neslučitelného s životem po narození; vzhledem k tomu, že Nejvyšší soud USA umožnil, aby zákon vstoupil v platnost, a Texas se dokázal vyhnout soudnímu přezkumu jeho ústavnosti tím, že zprostil státní úředníky povinnosti zákon prosazovat a vytvořil právní cestu pro občany, aby za odměnu 10 000 USD žalovali každého, kdo v rozporu se zákazem provede interrupci nebo někomu pomůže k potratu, neboť zákon je obtížněji napadnutelný, pokud neexistuje subjekt, který by jako jediný nesl odpovědnost za jeho prosazování; vzhledem k tomu, že ustanovení umožňující občanům žalovat každého, kdo poskytuje služby v oblasti umělého přerušení těhotenství, otevírá stavidla šikaně a pronásledování;

H. vzhledem k tomu, že nejméně dvanáct států přijalo, zavedlo nebo oznámilo svůj záměr zavést zákony kopírující texaský zákon SB 8; vzhledem k tomu, že zákonodárné sbory států Idaho a Oklahoma nedávno přijaly zákony zakazující potraty po vzoru SB 8, a to v případě Oklahomy i od okamžiku oplodnění;

I. vzhledem k tomu, že pokud by se Nejvyšší soud rozhodl zrušit rozsudek Roe v. Wade, rozhodování o zákonnosti potratů by se vrátilo do rukou států; vzhledem k tomu, že třináct států již přijalo tzv. aktivační zákony, které mají v případě zrušení rozsudku Roe v. Wade automaticky zakázat potraty nebo omezit přístup k nim; vzhledem k tomu, že je jisté nebo pravděpodobné, že pokud bude ústavní ochrana zrušena, omezí nebo zakáže potraty 26 států (včetně uvedených třinácti států), protože další státy by se mohly pokusit buď obnovit zákony přijaté před rokem 1973, jako například Michigan, Wisconsin a Západní Virginie, nebo uvést v platnost zákony, které byly po přijetí zablokovány soudy, jako například Alabama, Georgia, Iowa, Ohio a Jižní Karolína;

J. vzhledem k tomu, že k úmrtím v důsledku nebezpečných potratů dochází téměř bez výjimky v zemích, kde jsou potraty přísně omezeny; vzhledem k tomu, že podle odhadů by se počet ročních úmrtí matek v USA v důsledku nebezpečných potratů do druhého roku po vstupu zákazu v platnost zvýšil o 21 % ([11]); vzhledem k tomu, že těmto úmrtím lze zcela zamezit;

K. vzhledem k tomu, že těhotenství a porodní komplikace u dívek ve věku od 15 do 19 let patří celosvětově k nejčastějším příčinám jejich úmrtí; vzhledem k tomu, že Výbor pro práva dítěte ([12]) apeloval na všechny státy, aby potraty dekriminalizovaly a zajistily přístup dívek k legálním a bezpečným interrupcím; vzhledem k tomu, že případný zákaz potratů by mohl zvrátit klesající míru těhotenství mladistvých v USA; vzhledem k tomu, že u dospívajících matek je výrazně vyšší pravděpodobnost, že přeruší studium a budou čelit nezaměstnanosti, což prohlubuje past chudoby;

L. vzhledem k tomu, že v souvislosti s možným zrušením rozsudku Roe v. Wade rostou obavy o ochranu údajů; vzhledem k tomu, že prostřednictvím aplikací pro sledování menstruace nebo geolokačních nástrojů a vyhledávačů lze shromažďovat údaje o lidech, kteří navštívili potratovou kliniku, zakoupili si potratovou pilulku nebo hledali informace; vzhledem k tomu, že lidé provádějící tyto činnosti mohou být vytipováni jako cíl nebo mohou být shromážděné informace použity proti nim ([13]);

([11]) https://ncpolicywatch.com/2022/05/05/study-shows-an-abortion-ban-may-lead-to-a-21-increase-in-pregnancy-related-deaths/

([12]) Výbor OSN pro práva dítěte, Obecná připomínka č. 20 ze dne 6. prosince 2016 o uplatňování práv dítěte v období dospívání, bod 60.

([13]) https://www.vice.com/en/article/m7vzjb/location-data-abortion-clinics-safegraph-planned-parenthood

Čtvrtek 9. června 2022

M. vzhledem k tomu, že nevládní organizace a konzervativní think-tanky, které se hlásí k americké křesťanské pravici, financují hnutí proti potratům po celém světě; vzhledem k významné výši tohoto financování; vzhledem k tomu, že pokud bude rozsudek Roe v. Wade zrušen, mohlo by to vyvolat prudký nárůst těchto peněžních toků a mohl by zesílit tlak ze strany skupin bojujících proti právu na potrat;

N. vzhledem k tomu, že pokud Nejvyšší soud zruší rozsudek Roe v. Wade, budou se skupiny bojující proti potratům cítit povzbuzeny a podpořeny v tom, aby vyvíjely tlak na vlády a soudy mimo USA s cílem omezit právo na potrat a ohrozit významné úspěchy za posledních několik desetiletí, kdy více než 60 zemí ([14]) reformovalo své zákony a politiky týkající se potratů s cílem odstranit omezení a překážky;

O. vzhledem k tomu, že navzdory tomu, že na celém světě včetně Evropy došlo k celkovému pokroku v ochraně sexuálního a reprodukčního zdraví a práv, jsou snahy o omezení práva na přístup k bezpečnému a legálnímu potratu velmi znepokojivé; vzhledem k tomu, že zrušení rozsudku Roe v. Wade by mohlo povzbudit hnutí proti potratům v Evropské unii; vzhledem k tomu, že Polsko je jediným členským státem EU, který ze svých zákonů odstranil jeden z důvodů pro potrat, když nelegitimní ústavní soud dne 22. října 2020 rozhodl o omezení dlouhodobě platných práv polských žen a de facto zavedl úplný zákaz potratů; vzhledem k tomu, že potraty jsou zakázány na Maltě; vzhledem k tomu, že farmakologické ukončení těhotenství v raném stadiu není legální na Slovensku a v Maďarsku není dostupné; vzhledem k tomu, že přístup k potratům se omezuje také v Itálii ([15]); vzhledem k tomu, že přístup k péči v souvislosti s potraty je odpírán i v jiných členských státech EU, v nedávné době například v Chorvatsku ([16]); vzhledem k tomu, že je nezbytné, aby EU a její členské státy hájily sexuální a reprodukční zdraví a práva a zdůrazňovaly, že práva žen jsou nezadatelná a že je nelze zrušit ani oslabit; vzhledem k tomu, že je zásadní, aby EU a její členské státy nadále usilovaly o pokrok při zajišťování přístupu k bezpečné, legální a včasné péči v souvislosti s potraty v souladu s doporučeními a poznatky WHO;

P. vzhledem k tomu, že sexuální a reprodukční práva, včetně práva na bezpečný a legální potrat, patří k základním právům; vzhledem k tomu, že kriminalizace, zdržování a znemožňování bezpečných a legálních potratů představuje formu násilí na ženách a dívkách; vzhledem k tomu, že několik orgánů pro lidská práva uvedlo, že odepření bezpečného a legálního potratu může představovat mučení nebo kruté, nelidské a ponižující zacházení; vzhledem k tomu, že pokud v situaci, kdy jsou potraty zakázány, vedou nebezpečné potraty k úmrtím, měly by tyto případy být posuzovány jako „genderově podmíněné svévolné zabití, jemuž jsou vystaveny pouze ženy, a to v důsledku diskriminace zakotvené v zákoně“ ([17]);

Q. vzhledem k tomu, že mezinárodní orgány pro lidská práva soustavně uvádějí, že kriminalizace a omezení potratů jsou v rozporu s mezinárodními závazky států v oblasti lidských práv, které jsou chráněny mezinárodním a evropským právem v oblasti lidských práv, jako je Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech, Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen a Evropská úmluva o lidských právech; vzhledem k tomu, že pokud jsou ženy a dívky nuceny vyhledávat tajné potraty, cestovat za účelem provedení potratu do jiných zemí nebo donosit plod proti své vůli, jsou porušena jejich lidská práva, tedy právo na život, tělesnou a duševní integritu, rovnost, nediskriminaci a zdraví; vzhledem k tomu, že zásada mezinárodního práva, podle níž nesmí být snižovány dosažené standardy, zakazuje státům přijímat opatření, která by oslabovala, omezovala nebo rušila stávající práva nebo nároky v oblasti rovnosti žen a mužů a sexuálního a reprodukčního zdraví a práv;

([14]) https://reproductiverights.org/maps/worlds-abortion-laws/
([15]) https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=0900001680687bdc; http://www.refreg.ep.parl.union.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/608853/IPOL_BRI(2018)608853_EN.pdf
([16]) https://www.roda.hr/en/news/support-for-accessible-safe-and-legal-termination-of-pregnancy-in-croatia.html
([17]) https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.ohchr.org%2Fsites%2Fdefault%2Ffiles%2FHRBodies%2FHRC%2FRegularSessions%2FSession35%2FDocuments%2FA_HRC_35_23_AUV.docx&wdOrigin=BROWSELINK

R. vzhledem k tomu, že v prohlášení odborníků OSN ze září 2021 ([18]) se uvádí, že „lidská práva jsou základními právy a že je nelze podřizovat kulturním, náboženským nebo politickým ideologiím“, a že „ideologicky nebo nábožensky motivované vměšování do záležitostí týkajících se veřejného zdraví se děje zejména na úkor zdraví a dobrého tělesného a duševního stavu žen a dívek“;

S. vzhledem k tomu, že předpokladem pro dosažení genderové, sociální a ekonomické rovnosti je zajištění přístupu ke komplexnímu sexuálnímu a reprodukčnímu zdraví a právům, věkově přiměřené, komplexní sexuální výchově a výchově a službám v oblasti vztahů, včetně plánování rodičovství, antikoncepčních metod a bezpečného, legálního a bezplatného potratu, jakož i respektování autonomie každého člověka a jeho schopnosti svobodně a informovaně rozhodovat o svém těle a životě; vzhledem k tomu, že spravedlivý přístup k péči související s potraty umožňuje ženám lépe rozhodovat o svém těle a zvyšuje jejich schopnost zlepšovat svou ekonomickou situaci;

T. vzhledem k tomu, že rovnost žen a mužů, ukončení chudoby a vykořisťování na celém světě a zajištění zdravého života a blahobytu pro všechny jsou základními cíli stanovenými v cílech udržitelného rozvoje č. 5, 1 a 3; vzhledem k tomu, že v rámci cílů udržitelného rozvoje č. 3 a 5 se konkrétněji jedná o zajištění všeobecného přístupu k sexuálnímu a reprodukčnímu zdraví a odstranění všech forem násilí a škodlivých praktik vůči ženám a dívkám; vzhledem k tomu, že všechny členské státy OSN, včetně USA a členských států EU, přijaly povinnosti a závazky respektovat a podporovat tyto cíle udržitelného rozvoje;

1. důrazně odsuzuje trend omezování práv žen a sexuálního a reprodukčního zdraví a práv, k němuž dochází na celém světě, včetně USA a některých členských států EU; připomíná, že sexuální a reprodukční zdraví a práva jsou základními lidskými právy, která by měla být chráněna a posilována a která nemohou být žádným způsobem oslabována či komukoli odpírána; je hluboce znepokojen zejména tím, do jaké míry tyto zákazy prohloubí trauma obětí znásilnění a incestu;

2. vyjadřuje neochvějnou podporu ženám a dívkám v USA a solidaritu s nimi, jakož i těm, kteří se podílejí na poskytování a prosazování práva na legální a bezpečné potraty a přístup k nim v těchto náročných podmínkách;

3. připomíná Nejvyššímu soudu Spojených států, že je důležité, aby byl přelomový rozsudek Roe v. Wade z roku 1973 potvrzen, stejně jako ústavní ochrana práva na potrat v USA, která z něj vyplývá;

4. důrazně odsuzuje jakékoli omezování lidských práv a ústavních práv; vyzývá k přijetí opatření na ochranu práva na bezpečný a legální potrat v USA a k tomu, aby se USA zdržely veškerých regresivních kroků; vyzývá příslušné orgány USA na všech úrovních, aby v souladu s pokyny WHO ve věci potratů plně dekriminalizovaly přístup k souvisejícím službám a jejich poskytování, zaručily na svém území bezpečné, legální, bezplatné a kvalitní služby v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví a umožnily jejich snadnou dostupnost pro všechny ženy a dívky;

5. vyzývá vládu státu Texas, aby urychleně zrušila senátní zákon č. 8; vyzývá vlády států Idaho a Oklahoma, aby zrušily podobné zákony, včetně zákona HB 4327 (Oklahoma); vyzývá všech 26 států USA, které mají aktivační zákony, platné zákony a další opatření týkající se zákazů a omezení potratů, aby je zrušily a aby zajistily plný soulad své legislativy s mezinárodně chráněnými lidskými právy žen a mezinárodními normami v oblasti lidských práv;

6. je hluboce znepokojen skutečností, že zákazy a jiná omezení potratů mají disproporční dopad na chudé ženy, zejména rasově diskriminované ženy, včetně černošek, hispánských žen a žen původního obyvatelstva, jakož i ženy z venkovských oblastí, LGBTIQ osoby, ženy se zdravotním postižením, mladistvé, migrantky, včetně nelegálních migrantek, a domácnosti s jedním rodičem, v jejichž čele stojí žena; zdůrazňuje, že ženy, které si kvůli finančním nebo logistickým

([18]) https://www.ohchr.org/en/statements/2021/09/united-states-un-experts-denounce-further-attacks-against-right-safe-abortion

překážkám nemohou dovolit cestovat na kliniky reprodukčního zdraví v sousedních státech nebo zemích, jsou vystaveny většímu riziku, že podstoupí nebezpečné a život ohrožující zákroky a že budou nuceny proti své vůli donosit plod, což je porušením lidských práv a formou genderového násilí ([19]);

7. vítá skutečnost, že federální zákon o zdraví a ochraně žen (*Women's Health and Protection Act*), jehož cílem je chránit právo na potratovou péči v celých USA, byl schválen ve Sněmovně reprezentantů, ale hluboce lituje, že se jej nepodařilo prosadit v Senátu; vyzývá vládu USA a další příslušné orgány USA, aby respektovaly, naplňovaly a chránily lidská práva žen a dívek, včetně jejich práva na život, soukromí, zdraví a rovnost a nediskriminaci, jakož i jejich svobodu před diskriminací, násilím a mučením nebo krutým, nelidským a ponižujícím zacházením, a to zavedením a podporou federální právní ochrany pro přístup k bezpečným, legálním a kvalitním službám sexuálního a reprodukčního zdraví včetně potratů pro všechny ženy a dívky;

8. vybízí prezidenta Joea Bidena a jeho administrativu, aby posílili své úsilí a nadále podporovali právo na potrat, a naléhavě ho vyzývá, aby zajistil přístup k bezpečným a legálním potratům; vybízí vládu USA, aby vyvinula další úsilí s cílem zajistit, aby potraty a antikoncepce byly začleněny do poskytování komplexních informací, vzdělávání a služeb v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví a práv odpovídajících věku a aby byly dostupné všem; vítá skutečnost, že USA obnovily financování agentury OSN pro sexuální a reprodukční zdraví (UNFPA), a vyzývá vládu USA a další příslušné orgány USA, aby i nadále podporovaly sexuální a reprodukční zdraví a práva a činily tak i na půdě OSN a na dalších mnohostranných fórech;

9. apeluje na vládu a další příslušné orgány USA, aby zajistily odpovídající federální, ústavní a zákonnou ochranu práva na ukončení těhotenství, a dále naléhavě vyzývá vládu USA, aby plně dekriminalizovala potraty, což vyžaduje nejen ukončení trestání žen a dívek a dalších těhotných osob, poskytovatelů zdravotní péče a dalších osob, které pomáhají se službami v oblasti umělého přerušení těhotenství, ale také odstranění potratů z trestních zákonů jednotlivých států a zrušení všech dalších represivních zákonů, politik a postupů;

10. důrazně vyzývá vládu USA a další příslušné orgány USA, aby rovněž odstranily všechny překážky bránící provádění potratů, včetně souhlasu třetí strany nebo oznámení třetí straně, povinných čekacích lhůt a schvalování soudci nebo lékařskými komisemi, a aby zaručily včasnou dostupnost interrupční péče v celé zemi; vyzývá vládu USA, aby zajistila, že tato služba bude poskytována bez diskriminace, obtěžování, nátlaku, strachu nebo zastrašování, s náležitým respektem k soukromí žen a důvěrnosti a s náležitou ochranou a respektem k poskytovatelům zdravotní péče;

11. vyzývá vládu USA a další příslušné orgány USA, aby stanovily pravidla pro případy, kdy poskytovatelé zdravotní péče odmítají poskytnout legální služby související s potraty, mimo jiné na základě výhrady svědomí, přičemž tato pravidla nesmí ženám přístup k potratu zcela znemožnit;

12. je znepokojen tím, že dochází k shromažďování a zneužívání údajů o osobách, které žádají o umělé přerušení těhotenství; vyzývá vládu USA, aby zajistila, že zákony a politiky v oblasti ochrany údajů budou v souladu s mezinárodními normami v oblasti lidských práv, a aby zaručila, že zpracování citlivých osobních údajů, jako jsou údaje a informace týkající se zdraví, bude respektovat práva jednotlivců a bude založeno na jejich svobodném, specifickém, informovaném a výslovném souhlasu se shromažďováním a zpracováním osobních údajů; vyzývá digitální distribuční služby, aby zajistily, že všechny aplikace budou dodržovat předpisy o používání a ochraně údajů;

13. uznává úlohu, kterou hrají nevládní organizace jako poskytovatelé služeb a obhájci sexuálního a reprodukčního zdraví a práv v USA, a vybízí je, aby ve své práci pokračovaly; prohlašuje, že tyto neziskové organizace potřebují na svou činnost náležité finanční prostředky; zdůrazňuje, že služby poskytované těmito nevládními organizacemi reagují na potřeby a lidská práva žen a dívek; zdůrazňuje, že jejich práce nemůže nahradit odpovědnost státu za zajištění přístupu k veřejným, legálním a bezpečným službám souvisejícím s potraty;

([19]) https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Women/WRGS/SexualHealth/INFO_Abortion_WEB.pdf

14. vyzývá vládu USA, aby přijala nezbytná opatření k zajištění sociální podpory, zejména v případech domácností s matkami samoživitelkami a těhotenství dospívajících dívek, a to i prostřednictvím všeobecné péče o děti a zdravotní péče;

15. vyzývá vládu USA, aby podepsala a ratifikovala všechny zbývající ([20]) úmluvy a protokoly OSN a regionální úmluvy o lidských právech, včetně Úmluvy o odstranění všech forem diskriminace žen z roku 1979;

16. je hluboce znepokojen důsledky pro práva žen na celém světě, které by mělo rozhodnutí Nejvyššího soudu USA zrušit rozsudek Roe v. Wade; má vážné obavy z toho, že to by mělo negativní dopad na prioritizaci a financování služeb sexuálního a reprodukčního zdraví a práv, které již byly v USA i na celém světě masivně upozaděny a jsou podfinancovány; s obavami upozorňuje na to, že v zemích, které jsou silně závislé na pomoci USA v rámci programů veřejného zdraví, by jeho zrušení mohlo mít dopad na závazky těchto vlád v oblasti poskytování interrupcí a dalších reprodukčních práv;

17. vítá nedávný pozitivní vývoj v oblasti práva na interrupci v Argentině, Mexiku, Ekvádoru, Kolumbii a Chile, který v Jižní Americe znamená významný krok vpřed ve věci práv žen, a vítá rovněž pokrok v dalších zemích světa, jako je Angola, Indie, Keňa, Nový Zéland, Severní Irsko, Jižní Korea a Thajsko;

18. zdůrazňuje, že je důležité, aby se ženy a dívky mohly podílet na tvorbě zákonů a politik, které se jich dotýkají a mají vztah k jejich lidským právům, včetně sexuálního a reprodukčního zdraví a práv, zejména péče související s potraty, a aby se jim dostalo spravedlnosti a právní ochrany, pokud by jejich práva byla porušena;

19. poukazuje na nedostatečný přístup k antikoncepci a mnohé nenaplněné potřeby ([21]); zdůrazňuje, že za antikoncepci nepřiměřeně nesou ženy velkou odpovědnost, kterou by s nimi měli sdílet muži; v této souvislosti zdůrazňuje, že je třeba vyvinout a propagovat antikoncepci pro muže, aby se snížil počet nechtěných těhotenství; zdůrazňuje, že prioritou by měl být boj proti sexuálnímu násilí a komplexní, věkově přiměřená a na vědeckých poznatcích založená sexuální a vztahová výchova pro všechny, široká škála kvalitních, dostupných, bezpečných, cenově dostupných a ve vhodných případech bezplatných antikoncepčních metod a pomůcek, poradenství v oblasti plánování rodiny a zdravotnické služby;

20. vyzývá EU a členské státy, aby organizacím občanské společnosti ve Spojených státech, které v této zemi chrání, prosazují a poskytují sexuální a reprodukční zdraví a práva, poskytly veškerou možnou podporu, a to včetně finanční, čímž by vyjádřily, že se k těmto právům neochvějně hlásí; dále vyzývá členské státy, aby poskytly bezpečné útočiště všem lékařům, kterým by mohlo hrozit trestní stíhání nebo jiné formy pronásledování v důsledku jejich legitimní práce při provádění potratů;

([20]) Včetně mimo jiné Opčního protokolu k Úmluvě o odstranění všech forem diskriminace žen (1999), Americké úmluvy o lidských právech (1969), Dodatkového protokolu k Americké úmluvě o lidských právech v oblasti hospodářských, sociálních a kulturních práv (1988), protokolu k Americké úmluvě o lidských právech o zrušení trestu smrti (1990), Prvního a Druhého opčního protokolu k Mezinárodnímu paktu o občanských a politických právech (1966 a 1989), Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech (1966), Opčního protokolu k Mezinárodnímu paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech (2008), opčního protokolu k Úmluvě proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (2002), Úmluvy OSN o právech dítěte (1989), Opčního protokolu k Úmluvě o právech dítěte o postupu při sdělování (2011), Mezinárodní úmluvy o ochraně práv všech migrujících pracovníků a členů jejich rodin (1990), Úmluvy o právním postavení uprchlíků (1951), Mezinárodní úmluvy na ochranu všech osob před nuceným zmizením (2006), Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením (2006) a Opčního protokolu k Úmluvě o právech osob se zdravotním postižením (2006).

([21]) Zpráva UNFPA o stavu světové populace, *Seeing the Unseen*: *The case for action in the neglected crisis of unintended pregnancy*" (Vidět neviditelné: Potřeba opatření v zanedbávané krizi nechtěného těhotenství), 30. března 2022.

Čtvrtek 9. června 2022

21. vyzývá Evropskou službu pro vnější činnost, Komisi a všechny členské státy EU, aby využily všech nástrojů, které mají k dispozici, a posílily svou činnost proti oslabování práv žen a sexuálního a reprodukčního zdraví a práv, včetně kompenzace případného snížení financování sexuálního a reprodukčního zdraví a práv ze strany USA na celém světě, a aby ve svých vnějších vztazích důrazně prosazovaly a upřednostňovaly všeobecný přístup k bezpečným a legálním potratům a dalším aspektům sexuálního a reprodukčního zdraví a práv;

22. vyzývá EU a její členské státy, aby naléhaly na vládu USA, aby zavedla federální právní ochranu práva na interrupci, a aby ve vztazích s USA na všech úrovních a na všech příslušných mezinárodních fórech upozorňovaly na to, že se jedná o formu násilí na ženách a dívkách; dále vyzývá delegaci EU v USA, aby se při spolupráci s příslušnými orgány USA a při provádění GAP III na místní úrovni prioritně věnovala sexuálnímu a reprodukčnímu zdraví a právům;

23. vyzývá EU a její členské státy, aby důrazně podporovaly sexuální a reprodukční zdraví a práva pro všechny, mimo jiné prosazováním posílené právní ochrany v rámci hranic EU a odstraňováním překážek bránících výkonu těchto práv;

24. vyzývá EU a její členské státy, aby právo na potrat zahrnuly do Listiny;

25. vyzývá Evropskou službu pro vnější činnost, delegace EU a velvyslanectví členských států po celém světě, aby aktivně oslovovaly a chránily obránce lidských práv, kteří se zabývají sexuálním a reprodukčním zdravím a právy, zejména v zemích, kde je omezováno právo na potrat a přístup k němu;

26. vyzývá místopředsedu Komise / vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, zvláštního představitele EU pro lidská práva a komisařku pro rovnost žen a mužů, aby v případě zrušení rozsudku Roe v. Wade zvážily, že toto porušení sexuálního a reprodukčního zdraví a práv žen a jejich práva na zdravotní péči odsoudí a stejně tak budou kritizovat právní nejistotu, kterou to způsobí při výměně názorů s představiteli USA;

27. zdůrazňuje, že v souladu s Pekingskou akční platformou a akčním programem ICPD je třeba chránit právo všech jednotlivců na fyzickou integritu a autonomii a zajistit přístup k základním službám, které toto právo zajišťují; zdůrazňuje, že přístup ke zdravotní péči je základním právem člověka a že je povinností státu poskytovat a zaručit zdravotní péči všem; žádá, aby byl do strategií, politik a programů všeobecné zdravotní péče začleněn komplexní globální přístup v rámci základního balíčku opatření v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví, včetně opatření pro předcházení a zabránění nebezpečným a utajovaným interrupcím, jakož i poskytování postinterrupční péče; vyjadřuje politování nad tím, že zdravotní péče není v USA dostupná pro všechny; připomíná, že nucené a vymáhané pokračování těhotenství a nedostatek bezpečných a legálních potratů úzce souvisí s chudobou;

28. znovu potvrzuje, že interrupce musí být vždy dobrovolným rozhodnutím na základě žádosti a svobodné vůle osoby v souladu s lékařskými standardy a dostupností, přístupností, cenou a bezpečností na základě pokynů WHO; vyzývá členské státy, aby zajistily všeobecný přístup k bezpečným a legálním potratům a respektovaly právo na svobodu, soukromí a nejlepší dostupnou zdravotní péči;

29. naléhavě vyzývá členské státy, aby potraty dekriminalizovaly a odstranily a potíraly překážky bránící bezpečným a legálním potratům a přístupu k sexuálnímu a reprodukčnímu zdraví a službám; vyzývá členské státy, aby zaručily přístup k bezpečným, legálním a bezplatným službám souvisejícím s potraty, k prenatální a mateřské zdravotní péči, dobrovolnému plánování rodiny, antikoncepci a službám pro mladé lidi a k prevenci, léčbě, péči a podpoře v souvislosti s HIV, a to bez jakékoli diskriminace;

30. odsuzuje skutečnost, že ženy nemají přístup ke službám souvisejícím s potraty v důsledku praxe, která je běžná v některých členských státech, kdy lékaři a v některých případech celá zdravotnická zařízení odmítají poskytovat některé zdravotní služby na základě výhrady svědomí, což způsobuje, že potraty jsou odpírány z důvodu víry nebo přesvědčení, a životy a práva žen se tak ocitají v ohrožení; konstatuje, že výhrada svědomí bývá často uplatňována i v situacích, kdy odklad zákroku může ohrozit život nebo zdraví pacientky;

31. naléhavě vyzývá Komisi, aby plně využila svých kompetencí v oblasti zdravotní politiky a aby v rámci programu EU pro zdraví na období 2021–2027 podporovala členské státy při zajišťování všeobecného přístupu k sexuálnímu a reprodukčnímu zdraví a právům, při podpoře informovanosti a vzdělávání v oblasti zdraví, při posilování vnitrostátních systémů zdravotní péče a sbližování norem zdravotní péče směrem k vyšší úrovni s cílem snížit nerovnosti v oblasti zdraví v rámci členských států i mezi nimi a při usnadňování výměny osvědčených postupů mezi členskými státy, pokud jde o sexuální a reprodukční zdraví a práva; vyzývá členské státy, aby pokročily na cestě ke všeobecnému zdravotnímu pojištění, pro které je sexuální a reprodukční zdraví a práva zásadní;

32. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, místopředsedovi Evropské komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, zvláštnímu zástupci EU pro lidská práva, prezidentovi Spojených států amerických a jeho vládě, Kongresu USA a Nejvyššímu soudu USA.